

6

Obžalovaný Hermann Göring – „přátelský psychopat“

Göring je vrcholný egoista a dokonalý lhář, ale okouzující mizera.

Thomas Dodd, norimberský žalobce, 18. březen 1946

...

Nemusejí pouštět filmy a předčítat dokumenty, aby dokázali, že jsme se znovu vyzbrojili s úmyslem vést válku. – Samozřejmě, že jsme se vyzbrojili! – Jistě, vyzbrojil jsem Německo, až se ježilo puškami! – Jen lituji, že jsme se nevyzbrojili víc. – Jistě, bral jsem v potaz vaše dohody... spousta toaletního papíru. – Jistě, chtěl jsem učinit Německo velkým! Pokud by se to dalo udělat mírovou cestou, bylo by dobře, jestliže nedalo, taky dobře!

Hermann Göring v odpovědi na otázku Gustava Gilberta,
11. prosinec 1945

Výslech Göringa

Osobnosti Göringa a Leye se nápadně lišily. Ley považoval obžalobu za zdrcující ponížení, Göring opovrhoval celým tribunálem a těšil se na boj. Také pohnutky k sebevraždě měli tito muži různé. Ley cítil vinu a lítost, zatímco Göring chtěl pokořit Spojence a zemřít jako mučedník.

Na vrcholu sil Hermann Göring předsedal reichstagu, zakládal gestapo, velel luftwaffe a budoval první koncentrační tábory. Vypěstoval si žoviální personu, ale za touto maskou se skrývala trojrozměrná složitá osobnost, přitažlivá a odpudivá zároveň. Kolem Göringa, rozmarilého muže oceňujícího luxus a neštítícího se rozkrádání, se vždy vznášela aura velikosti. Ve srovnání se soukmenovci v nacistické hierarchii byl příjemný, hovorný, velikášský, výstřední a zábavný. Sám sebe považoval za novodobého římského císaře, rád si oblékal kostýmy s drahými brožemi a na panství Carinhall, kde choval lvíčata

a měl miniaturní letadla, z nichž mohl shazovat bomby na miniaturní silnice, pořádal nevidané večírky. Když hosty pobavil nezvyklými atrakcemi, odvedl je do místnosti, kde s ním sledovali jeho zbožňované westerny s kovboji a indiány.

Navzdory tomu, že byl Göring neobyčejně zkažený a plnil a loupil umělecké předměty, kam vkročil, pro zvířata měl slabost a byl hrdý, že se stal říšským ministrem lesního hospodářství a že vydal směrnice lidského zacházení se zvířaty. V každé činnosti se však projevovala i druhá stránka jeho osobnosti. Když se Göring v Prusku zasadil o přijetí zákona zakazujícího vivisekci, pohrozil, že každý, kdo by tyto zákony porušil, bude muset počítat s „přísnými tresty... [a riskovat] deportaci do koncentračního tábora“.¹ Za vnější slupkou starostlivosti se vždy skrývala touha po odplatě.

Rasismus a antisemitismus nestály v popředí Göringových zájmů. Když byl dotázán, proč svým zástupcem jmenoval polního maršála Erharda Milcha, jenž byl částečně židovského původu, odpověděl: „V Německu je Žid každý, o kom řeknu, že je Žid.“² Po letech dojednal propuštění a emigraci dvěma židovským sestrám, jež mu v roce 1923 zachránily život, když byl zraněn během mnichovského puče. V Göringově osobnosti se podivuhodným způsobem mísila brutalita s něžností. Svě manželce napsal z vězení:

Když vidím tvůj milovaný rukopis, když vím, že se tvoje drahé ruce dotýkaly právě tohoto papíru... někdy mám pocit, že moje srdce pukne láskou a touhou po tobě. Byla by to krásná smrt. Má drahá ženo, jsem ti naprosto upřímně vděčný za veškeré štěstí, jež jsi mi vždycky dávala; za tvoji lásku a za všechno... Mohl bych ti donekonečna vyprávět, co pro mě ty a Edda [Göringova dcera] znamenáte a jak v myšlenkách neustále dlím s vámi. Držím tě ve vášnivém objetí a líbám tě na tvoji milou, sladkou tvář.³

Něžné city však rodinou a zvířaty končily. Göring koneckonců svolal konferenci do Wannsee, na níž nacistické špičky formulovaly konečné řešení židovské otázky.⁴

Během výslechů byl „tlustoch“ Göring nevyzpytatelný. Zpravodajský důstojník Dolibois zachytil složitost Göringovy osobnosti takto: „Byl označován za všechno možné: od vtělení ďábla až po pošetilého tlustého eunucha... Byl schopný, mazaný manažer, talentovaný a statečný, bezohledný a chamtivý. Někdy použil šarm a bylo téměř

potěšením přebývat v jeho blízkosti. Jindy byl prostě osinou v zadku. Ale každá hodina strávená vedle něho přinášela cosi zajímavého.⁴⁵

Množství nejbohatších zdrojů informací o Göringovi je uloženo v národním archivu v College Parku ve státě Maryland. Jednoho rána jsem se tam ve velké prostoře naplněné hučením a šuměním čteček na mikrofilmy, u nichž posedávali učení badatelé, zahloubal a šťastně jsem narazil na neznámé prepisy výslechů Hermanna Göringa a na překvapující výslech Göringova mladšího bratra Alberta. Do té doby jsem o Albertovi neslyšel, ale jeho příběh je pozoruhodný. Albert se stavěl proti nacistické straně a ohrozil sám sebe, aby zachránil Židy, v jednom případě se přidal k Židovkám, jimž bylo nakázáno zakleknout a vytrít ulice kyselinou. Hermann mu vždycky poskytl pomocnou ruku, když se dostal do křížku s úřady. Dne 25. září 1946 byl Albert vyslýchán:

Otázka: Co říkal váš bratr, když jste mu pověděl o těch strašných věcech, které se dělaly Židům?

Odpověď: No, vždycky reagoval slovy, že se tyhle věci nadsazují, protože měl přístup k přesným zprávám. Radil mi, abych se do státních věcí – a do dějinných záležitostí – nepletl, protože politice vůbec nerozumím. Doslova mi říkal: „Jsi politický analfabet!“... Hermann vždycky tvrdil, že jsem černá ovce rodiny, když zachraňuji Židy a oponuji nacistické straně.⁶

Göringa popuzovala premisa norimberského procesu a Spojence považoval za pokrytce. Poukazoval na to, že koncentrační tábory vynalezli Britové během búrských válek, že Rusové povraždili v katyňském lese polské důstojníky a miliony vlastních lidí a že Američané zmasakrovali americké indiány. Když se Göring doslechl, že Američané shodili na Hirošimu atomovou bombu, podotkl: „Aha, kdo jsou tedy *teď* váleční zločinci?“⁴⁷

Dlouhým výslechům podrobil Göringa plukovník John Amen. Jejich prepisy odhalují Göringovy nezvyklé názory na osobní zodpovědnost. Dne 6. září 1945 se Amen zeptal Göringa na bombardování Rotterdamu.

Otázka: Vy osobně jste vydal rozkaz k bombardování Rotterdamu?

Odpověď: Ano, jen jsem osobně nevydal rozkaz k bombardování Rotterdamu, ale k bombardování místa, kde se bojovalo. Poslali

jsme tam naše parašutisty, kteří tam seskočili, byli obklíčeni a bojovali tam. Proto jsme to tam bombardovali. Chci říci, že se celého bombardování Rotterdamu zúčastnilo 36 letadel, a kdyby obyvatelé Rotterdamu nebyli takoví zbabělci, podařilo by se jim oheň uhasit. Nikdo z občanů či rotterdamských požárníků se však ani nepokusil plameny zadusit, a proto se požár tolik rozšířil a zničil všechny staré domy. Požár se pak šířil skrz domy... a domovní bloky a situace se zhoršovala. A dokonce ani po ukončení bojů se nikdo nepokoušel hasit. Celé to bombardování trvalo jen pět minut.⁸

Tento rozhovor je zarážející z několika důvodů. Göring prokazoval, že má fenomenální paměť. Navzdory tomu, že k bombardování došlo před pěti lety, si pamatoval každý detail, věděl, kam bomby dopadaly, a všechno Amenovi ukazoval na velké podrobné mapě Rotterdamu. Zvláště udivující je Göringova snaha přehodit zodpovědnost na někoho jiného. Nenařídil bombardování Rotterdamu, ale jen „bombardování místa, kde se bojovalo“ (tedy Rotterdamu). Město bombardovalo jen 36 letadel, takže trvalo pouze krátce. Budovy byly navíc staré a snadno hořely, a tudíž bylo chybou obyvatel Rotterdamu, že město vyhořelo, protože byli zbabělí a nesnažili se požár dostatečně uhasit.

Amenovy pokusy Göringa nacytat skončily nevyhnutelně fiaskem. Göring každou návodnou otázku odrážel výpadem, kterým předložené důkazy pohotově vyvracel. Dne 7. září 1945 Amen doufal, že Göringa přinutí přiznat, že nařizoval odvetná opatření:

Otázka: Nepamatujete si, že jste se vyjádřil... v tom smyslu, že pokud Britové zabijí některého z vašich letců, zabijete deset jejich za každého jednoho, kterého zabijí Britové?

Odpověď: Ne; nikdy jsem to neřekl.

Otázka: Tak to stojí v dokumentu.

Odpověď: Rád bych ty dokumenty viděl.

Otázka: Víím, že byste rád, a možná je nakonec uvidíte, jen se napřed snažím zjistit, zda si to nepamatujete...

Odpověď: Znamená to, že tento dokument obsahuje rozkaz, který jsem v tom smyslu vydal písemně?

Otázka: Já tu nejsem od toho, abych odpovídal na otázky; vy odpovídáte na otázky...

Odpověď: *Dobrá, plukovník má dokumenty, podle nichž mi kladete otázky, ale já nemám nic, musím spoléhat jen na svou paměť.*⁹

Göring dovedl být překvapivě upřímný. Když byl dotazován na nacistické praktiky využívání lidí k otrockým pracím, prohlásil: „Jejich úkolem bylo pomoci nám vést hospodářskou válku. Tyto pracovní síly jsme využívali z bezpečnostních důvodů. To proto, aby nemohli být aktivní ve své vlastní zemi a pracovat proti nám.“¹⁰ V rozhovoru s psychiatrem Leonem Goldensohnem, který nahradil Kelleyho, Göring komentuje řízení: „Upřímně řečeno, mým záměrem je zesměšnit tento proces. Mám dojem, že cizí země nemá právo soudit vládu suverénního státu.“ Göring pokračoval kritikou uspořádání procesu, a dokonce zpochybnil i to, jak si tribunál vybírá obžalované. „Od veškerých kritických poznámek na adresu svých spoluobžalovaných jsem upustil. Je to však nepřirozený mix, není to reprezentativní skupina. Někteří z nich jsou tak nedůležití, že jsem o nich dokonce ani neslyšel,“ stěžoval si Göring a myslel tím Hanse Fritzscheho, Walthera Funka a Wilhelma Keitela, jež považoval ve srovnání se sebou samotným za malé ryby.¹¹

V jednom rozhovoru zabíhajícím do nejrůznějších témat Göring diskutoval o genocidě, vině, dobru a zlu:

I kdyby člověk necítil žádné výčitky svědomí z vyhlazení jedné rasy, zdravý rozum říká, že v naší civilizaci by to byl barbarský čin, který by si vysloužil velkou kritiku v zahraničí i doma. Byl by odsouzen jako největší zločin v dějinách. Rozumějte, i když ctím rytířské zásady, nejsem žádný moralista. Kdybych měl opravdu pocit, že zavraždění Židů znamená... vyhrát válku, příliš bych se tím netrápil. Bylo to však nesmyslné, bezúčelné a nikomu to neprospělo, jen to uškodilo dobrému jménu Německa... Nevěřím v Bibli a ve spoustu věcí, v něž věří zbožní lidé. Ctím však ženy a zabíjení dětí považuji za nesportovní. To mě na vyhlazování Židů trápí především... Sám za sebe cítím, že za masové vraždy vůbec nenesu odpovědnost... o masovém vraždění Židů se mi donesly klepy, ale nic jsem s tím nemohl udělat a věděl jsem, že by bylo zbytečné si drby ověřovat a zjišťovat, do jaké míry jsou pravdivé... jenže vždycky jsem měl plné ruce práce s jinými záležitostmi, a i kdybych vypátral, jak se to má s hromadným vražděním, prostě bych se

*necítil dobře, ale stejně bych mohl udělat jen velmi málo, abych tomu zabránil.*¹²

„Zabíjení dětí je nesportovní“? Göring použil výraz „děti“ jako jakýsi syntaktický ekvivalent veverek či vran. Stěží to můžeme považovat za jasný náznak schopnosti vcítit se do druhého člověka. Nepomohl si ani tvrzením, že by nepátral po pravdivosti klepů o hromadném vraždění, protože „by se prostě necítil dobře“.

Göring však především byl chameleon, měnil barvu podle osoby, kterou si zrovna nasadil jako masku. Vypovídá o tom bystrý postřeh norimberského vyšetřovatele Josepha Maiera: „K Francouzům se choval povýšeně a pohrdlivě. K nám [Američanům] přistupoval jako srdečný svobodomyšlný korzár v přesvědčení, že to na naivní, hollywoodskými filmy odkojené Američany udělá dojem. K chladným, odborně školeným Britům zaujímal klidný, uctivý postoj, neboť soudil, že jim vyhoví, když se bude úzkostlivě snažit budit dojem džentlmena... [V přítomnosti Rusů míval Göring] bolestný a trochu podlézavý výraz. Neměl ponětí, co imponuje Rusům. Jakmile spatřil Rusa, k smrti se vyděsil.“¹³